

[Melchior]

heden, ombyttet med en ytringspligt, for det bliver i meget høj grad hurtigt til ufrihed. Det har ikke mindst professor Løgstrup i sin bog »Den etiske fordring« påvist ganske klart. Når en frihed bliver ubændig, vil den meget ofte føre til ny tvang og til ny indskrænkning.

Ebba Strange (SF):

Jeg vil gerne starte med at takke det radikale venstre, fordi de har rejst denne forespørgselsdebat i dag. Vi havde selv nogle overvejelser om det i socialistisk folkepartis folketingsgruppe, så vi er meget tilfredse med, at vi får denne debat.

Når vi ønskede at rejse den, var det bl. a., fordi mange folketingsmedlemmer og deriblandt jeg i sommerens og efterårets løb har rejst en lang række spørgsmål over for forskellige ministre, som alle har med sager at gøre, der berører det, vi diskuterer i dag, og fordi jeg havde en oplevelse af de svar, jeg læste, som fik mig til at synes, at vi ikke havde fået opklaret problemerne, men egentlig havde fået tilsløret en hel del af dem.

Nu må hr. Melchior undskylde mig, jeg mener ikke, at vi her i dag skal løse problemstillingerne hverken om fuldmægtig Jussi Merklins eller andre personers ansættelse, men jeg kan nu også bedst tale om ting, hvis jeg får lov til at eksemplificere dem i stedet for kun at tale om dem i helt abstrakte baner, så det vil jeg altså tillade mig at gøre.

Der var en del af de spørgsmål, der blev stillet i sommerens og efterårets løb, der tog udgangspunkt i sagen omkring fuldmægtig Jussi Merklins forflyttelse i administrationsdepartementet. Derfor vil jeg også bruge denne sag som eksempel i dag.

Spørgsmålene blev rettet til såvel finansminister som økonomiminister og justitsminister, og de skulle forsøge at opklare nogle af de problemer, vi stadig væk står med.

Det er blevet sagt mange gange i debatten i dag, at grundlaget for alle danske borgeres ytringsfrihed er klart nok, for det er grundlovens § 77. Men virkeligheden, hvordan ser den ud? Og jeg må indrømme, at her tænker jeg ikke så meget på Hendes Majestæts virkelighed eller forhenværende udenrigsminister Tabors virkelighed, men nok så meget på den halve million mennesker, der er ansat i det offentlige, og de 5 millioner mennesker,

der i øvrigt lever i Danmark, og som hverken er dronninger eller udenrigsministre.

Hvis jeg skal prøve at eksemplificere det, jeg sagde om, at ministersvarene i nogen grad har øget i hvert fald min usikkerhed omkring disse spørgsmål, vil jeg tage udgangspunkt i det svar, jeg fik af justitsministeren den 23. november 1978. Da havde justitsministeren givet os løfte i folketinget om at nedsætte et udvalg, der særlig skulle beskæftige sig med offentligt ansattes tavshedspligt. Det spørgsmål, jeg stillede, lagde op til, at dette udvalg også skulle prøve at klarlægge offentligt ansattes ytringsfrihed.

Justitsministeren afslog dette forslag under henvisning til, at udvalgets kommissorium var omfattende nok endda, og henviste så i øvrigt til et svar fra finansministeren på et spørgsmål, som hr. Bernhard Baunsgaard havde stillet. Derudover mente justitsministeren, at offentligt ansattes ytringsfrihed og tavshedspligt var to helt forskellige ting. Det er jeg uenig i, og jeg synes egentlig også, at de indlæg, jeg har hørt i debatten her i dag, bekræfter mig i denne uenighed. Jeg tror, der er enighed om, at det er to sider af samme sag, at den klare begrænsning, der ligger i offentligt ansattes ytringsfrihed, ligger i den tavshedspligt, som de har, og som finansministeren også redegør for i sit svar på hr. Bernhard Baunsgaards forespørgsel.

Jeg læste naturligvis finansministerens svar til hr. Bernhard Baunsgaard, og i det siges der flere interessante ting. F. eks. siges det, at der ikke eksisterer noget generelt regulativ eller almindelige regler, der begrænser offentligt ansattes deltagelse i den offentlige debat, og at finansministeren ville finde det uheldigt at udarbejde sådanne, da de kunne få den virkning, at ytringsfriheden blev begrænset. Det skal jeg vende tilbage til. Men finansministeren siger også i sit svar, at tjenestemænds tavshedspligt er en af de begrænsninger, der ligger på offentligt ansattes ytringsfrihed. Det var netop derfor, jeg mente, at de to ting kunne behandles i det samme udvalg.

Finansministeren henviser endvidere i sit svar til en tradition for en loyalitetsbegrundet forpligtelse til at udvise tilbageholdenhed med hensyn til at offentliggøre personlige synspunkter på verserende sager inden for de ansattes tjenstlige områder. Ministeren peger her på et af de helt store problemer i debat-